

Бондлера і Дж. Гриндера як тактики стратегії дискредитації. На прикладі сучасних речей нинішнього держсекретаря США Джона Керрі 26 і 30 серпня 2013 г. проілюстровано використання досліджуваних речевих тактик. Всі наведені приклади ілюструють високу частотність використання різних речевих тактик в дипломатичному дискурсі з метою реалізації комунікативного наміру говорячого, а значить і виконання стратегії дискредитації.

Ключевые слова: дипломатический дискурс, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, дискредитація.

Sudus Yuliya. Strategies and tactics of English-speaking diplomatic discourse (based on speeches given by U.S. Secretary of State John Kerry). The article deals with diplomatic discourse and its essential characteristics. Verbal definitions of the terms strategy and tactics are analyzed and the views of several scientists regarding the definition of these concepts are considered. This article involves the topic of «influencing mean», based on the NLP meta-model developed by Richard Bandler and John Grinder, and examines them as tactics of discrediting strategy. The article contains examples taken from contemporary speeches given by current U.S. Secretary of State John Kerry on August 26 and August 30, 2013 which illustrate the use of the speech tactics being investigated. The examples illustrate the high frequency of the use of different speech tactics in diplomatic discourse which have the single goal of implementing the communicative intention of the speaker, and in that way utilizing a discrediting strategy.

Key words: diplomatic discourse, communication strategy, communication tactics, discrediting.

Стаття надійшла до редколегії
07.04.2014 р.

УДК 81'42/36/38.111(94)

Ірина Ходос

Грамати́ко-стилістичні особливості ідіодискурсу С. Фіцджеральда

У статті представлені базові засоби грамати́ко-стилістичного аранжування художнього простору в ідіодискурсі С. Фіцджеральда з фокусом уваги на їхній ролі в передачі ідейно-художнього змісту та у створенні естетичного ефекту. Встановлено, що визначальними рисами творчого доробку С. Фіцджеральда є глибокий психологізм і джазовість, які слугують основою для побудови художнього простору його ідіодискурсу, який вирізняють прості речення, ускладнені другопродикативними конструкціями, зокрема діеприкетивними, абсолютними зворотами, і фрагментованими конструкціями, та складнопідрядні речення з підрядними каузальними, місця та часу.

Ключові слова: грамати́ко-стилістичні засоби, ідіодискурс, аплікація, апосіопезис, парцеляція, повтори.

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблеми мовної картини світу та мовної особистості письменника займають провідне місце у філологічній науці, що зумовлено загальною тенденцією сучасної парадигми знання до дослідження мови у тісному зв'язку з людиною, її свідомістю, мисленням, духовно-практичною діяльністю.

Це ж стосується і видатного американського письменника Френсіса Скотта Фіцджеральда / Francis Scott Fitzgerald (1896 – 1940), ідіодискурс якого визначальний для англійської літератури першої половини ХХ ст.

Аналіз досліджень, присвячених літературній спадщині С. Фіцджеральда, показав, що вона неодноразово ставала об'єктом уваги фахівців у різних галузях гуманітарного знання, хоча лише в царині класичного (А. М. Горбунов, М. О. Мендельсон, Ю. Я. Лідський, А. Б. Усманов, J. F. Callahan, M. Cowley, K. Cross, M. Geismar, A. Kazin, J. Miller, H. D. Piper) і порівняльного літературознавства (А. В. Разінцева, W. Goldhurst, M. Bruccolly), а також біографічних рефлексій (А. М. Зверев, L. Fiedler, A. Mizener, A. Turnbull) ця увага є найбільш послідовною, тоді як лінгвістична сфера дослідження творчості письменника все ще потребує поглибленого наукового опрацювання.

Мета статті – визначити ключові засоби грамати́ко-стилістичного аранжування художнього простору ідіодискурсу С. Фіцджеральда.

© Ходос І., 2014

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. С. Фіцджеральд був першим із американських письменників, хто відчув і художньо втілював трагічну суперечність «віку джазу», показавши, що насправді це «бенкет під час чуми» [8, с. 101]. Його твори становлять собою синтез романтичних і психологічних рефлексій критичного реалізму ХХ ст. [5, с. 125], а їхня композиція ґрунтується на принципах побудови джазового твору – ритмічність, імпровізованість і монотематичність.

Важливу роль у розкритті ідіостилю С. Фіцджеральда відіграє вивчення синтаксичної будови його творів. Як зазначає Р. Оман, «синтаксис визначає стиль, адже вся література – конгломерат речень» [10, с. 82]. Дійсно, порівняно з морфологією синтаксис має більше експресивних можливостей, адже він безпосередньо пов'язаний з думкою, і більший арсенал засобів для відображення позамовної ситуації та її емоційної оцінки суб'єктом мовлення [3, с. 105]. Крім загальних синтаксичних прийомів існують індивідуальні особливості синтаксису, які стають характерними для стилю письменника та виконують певні художні завдання. Саме на синтаксичному рівні розкривається емоційний підтекст, реалізуються індивідуальне світорозуміння та авторський погляд на описувані явища. Специфіка реченневих побудов у С. Фіцджеральда досягається за рахунок простих і складних речень.

Прості речення в ідіодискурсі С. Фіцджеральда рідко постають у своєму «незайманому» вигляді, а ніби «чинять опір» тому граматичному мінімуму, що його називають структурною схемою. Простому реченню притаманне різне ускладнення. Особливо характерне поширення другопрєдикативними конструкціями – дієприкметниковими і абсолютними зворотами, а також фрагментованими конструкціями.

Дієприкметникові звороти є улюбленим засобом С. Фіцджеральда для всебічного розкриття образів героїв і ґрунтовного опису оточення, деталей інтер'єру, речей тощо, оперування якими сприяє реалізації ретардації. Суть цього прийому полягає у відтягуванні логічного завершення думки для максимальної концентрації уваги на тій частині висловлювання, котра являє собою її закінчення [4, с. 239]. Пор.: *But his eyes, dimmed a little by many painless days under sun and rain, brood on over the solemn dumping ground* [9, с. 26]. Уповільнення дії потрібне письменнику для того, щоб розрядити насиченість майже детективної фабули подіями та підготувати найбільш напружені кульмінаційні моменти.

Використання абсолютних конструкцій (АК) в експресивній функції не є особливістю стилю лише С. Фіцджеральда. Це загальномовне явище має місце у представників різних літературних напрямів і різних жанрів, бо «тенденція до стилістичного використання абсолютних конструкцій намітилася вже в ранньоновіангліїську епоху, переважно в пам'ятках, які відобразили стихію розмовної мови» [7, с. 178]. І все ж АК явище специфічне, бо залежить від мовних уподобань письменника та його художніх інтенцій.

У С. Фіцджеральда АК є ефективним засобом спокійної, неупередженої оповіді, особливо коли він оперує незалежним партиципним комплексом із прийменником і прийменниковим незалежним комплексом. Так, у реченні *And so with the sunshine and the great bursts of leaves growing on the trees – just as things grow in fast movies – I had that familiar conviction that life was beginning over again with the summer* [9, с. 6] АК з прийменником *with*, що є показником однобічного зв'язку абсолютних зворотів з підметом, сприяє увиразненню спокійного, позбавленого емоційності тону мовлення.

Абсолютні конструкції в описовій функції використовуються С. Фіцджеральдом для змалювання деталей, оточення, одягу, характеристики людини, її внутрішніх і зовнішніх емоційних проявів. Зокрема, у реченні *In the daytime one is deflated by such towns, with their little trolley cars of twenty years ago crossing the great gray cobble-stoned squares in front of the cathedral* [9, с. 70] використання незалежного першопартиципного комплексу з прийменником сприяє завершеності образу.

Часто для посилення динаміки дії С. Фіцджеральд оперує незалежним партиципним комплексом без прийменника (*A discussion with Topsy about the guignol – as to whether the Punch was the same Punch she had seen last year in Cannes – having been settled, the family walked along again between the booths under the open sky* [9, с. 194]) та номінативним незалежним комплексом (*But Wilson stood there a long time, his face close to the window pane, nodding into the twilight* [9, с. 168]), які забезпечують прискорений темп оповіді у простому ускладненому реченні.

Окрім другопредикативних конструкцій, С. Фіцджеральд широко використовує парцеляцію, яка передбачає інтонаційне та смислове членування єдиної синтаксичної структури на комунікативні одиниці – фрази [1, с. 31]. В ідіодискурсі С. Фіцджеральда часто парцелюються контрадикторні конструкції (протиставний паратаксис і допустовий гіпотаксис) зі сполучниками *and*, *but*, *nevertheless*. Вони є не тільки ефективними засобами створення контрасту та посилення наявного протиріччя, а й засобами збудження відповідних відчуттів і емоцій, зокрема здивування та обурення: *Her family kept a winter residence just outside of town, and in spite of her primness she was enormously popular, there is a large class of men whose egotism can't endure humor in a woman. But Anson wasn't that sort, and I couldn't understand the attraction of her «sincerity» for his keen and somewhat sardonic mind. Nevertheless, they fell in love – and on her terms* [8, с. 43]. Крім того, вони сприяють створенню в читача ефекту «присутності», безпосередності відчуттів, на які зорієнтоване зображення.

Відомо, що загалом творчість С. Фіцджеральда вирізняється глибоким психологізмом, який завжди готовий обґрунтувати будь-які дії та вчинки своїх героїв чи пояснити будь-які пориви душі. Одним із важливих засобів мовної об'єктивації психологізму є **апосіопезис**, який, будучи спорідненим з парцеляцією, все ж відрізняється від неї тим, що відображає незавершеність думки, переривання речення, раптову зупинку в процесі мовленні [1, с. 195]. Використання апосіопезису в репліках персонажів допомагає відтворювати емоційний стан мовця, який переважно не може продовжувати висловлювання або через хвилювання (*Did you say "Kismine" or –* [8, с. 103]), або через нерішучість (*I don't mean that. I just meant* [9, с. 28]), сумнів (*Can it be –* [8, с. 121]), або через наплив почуттів (*Well, you ought to see her. She's* [9, с. 12]). Нездатність мовця робити подальші мовленнєві кроки є важливим засобом відтворення психологізму.

Не меншим стилістичним потенціалом щодо психологічних характеристик героїв та їхнього персонажного мовлення володіє й **аплікація** (парантеза) – вставна конструкція, що порушує плавність думки і тексту, а також лінійні синтаксичні зв'язки. В ідіодискурсі С. Фіцджеральда переважають змістовні аплікації, які, займаючи зазвичай інтерпозицію, вносять додаткову, комплементарну інформацію, сприяючи деталізації та аргументації зображуваних подій, явищ, героїв. Виражена словосполученням (*John T. Unger came from a family that had been well known in Hades – a small town on the Mississippi River – for several generations* [8, с. 173]) чи реченням (*And so with the sunshine and the great bursts of leaves growing on the trees – just as things grow in fast movies – I had that familiar conviction that life was beginning over again with the summer* [9, с. 6]) аплікація є за своєю суттю прагмастилістичною вставкою, яка дає змогу відтягувати логічне завершення дії, створюючи тим самим ефект уповільненого кадру.

Оперування С. Фіцджеральдом аплікаційними вставками свідчить про його прагнення до зображення всеохопної картини зв'язків між предметами та явищами дійсності. Здатність цього синтактико-стилістичного прийому до збільшення ємності висловлювання дає йому змогу оцінити та уточнити основне повідомлення, передати нюанси думок, почуттів, тобто сприяє унаочненню суб'єктивно-авторського погляду на описувані явища.

Специфічним для С. Фіцджеральда є й окремі види **складного речення**. Їх специфічність полягає у преферентному використанні довгих і наддовгих складнопідрядних речень (СПР) з одним або двома підрядними місця й часу в препозиції, які маркують часо-просторові відношення між подіями.

Вибудовуючи сюжет, письменник застосовує т. зв. «кінематографічні переходи» – своєрідний монтаж минулого і теперішнього з його «напливами» та ретроспекціями. Тож потреба у чіткому локально-темпоральному позиціонуванні зображуваного спонукає автора до широкого вживання не тільки відповідних лексичних індексів, а й СПР з підрядними місця та часу [2, с. 9]: *... it was deep summer on roadhouse roofs and in front of wayside garages, where new red gas-pumps sat out in pools of light, and when I reached my estate at West Egg I ran the car under its shed and sat for a while* [9, с. 24].

Поглиблено-критичне сприйняття життя, усвідомлення складності й суперечності людських характерів, неоднозначності життєвих явищ і процесів, глибокого зв'язку суспільства й особистості націлюють С. Фіцджеральда на вживання СПР з підрядними каузальними, оперування якими сприяє глибокому психологізму у змалюванні персонажів та їх характерів: *... the middle-west now seemed like the ragged edge of the universe – so I decided to go east and learn the bond business. Everybody I knew was in the bond business so I supposed it could support one more single man* [9, с. 5].

Прагнення С. Фіцджеральда до глибокого вивчення свого покоління зумовило використання складних речень, структура яких імітує складні емоційно-мисленнєві процеси. Зокрема, структура

такого речення, як *She looked up at him as he took a step toward the door; she looked at him without the slightest idea as to what was in his head, she saw him take another step in slow motion, turn and look at her again, and she wanted for a moment to hold him and devour him, wanted his mouth, his ears, his coat collar, wanted to surround him and engulf him; she saw his hand fall on the doorknob. Then she gave up and sank back on the bed* [9, с. 98] допомагає передати нестримну жагу кохання героїні, складність її почуттів і душевних переживань.

Вагому роль у реалізації структурної й змістовної єдності та ритмізації прози С. Фіцджеральда відіграють **повтори** – рекурентна представленість певних компонентів глибинної структури тексту, що експліцитно реалізується в повторенні одиниць різних рівнів і є засобом надання адитивної та емоційно-експресивної інформації [6, с. 10].

Характер і функціонування повторів у С. Фіцджеральда залежить від типу тексту. В оповідних пасажах вони виконують інформативну й експресивну функції, оскільки є одним із засобів надання більш повної естетично значущої інформації та увиразнення суб'єктивно-авторського ставлення до зображуваного. Так, у реченні ... *she had become too settled in her ways, too placid, too content, too anaemic in her excitements, and too sober in her taste* [8, с. 125] повтори прислівника *too* допомагають акцентувати увагу на тому, як змінилося ставлення героя до своєї дружини, яку він обожавав в перші роки шлюбу.

В ідіодискурсі С. Фіцджеральда переважають тотожні та синонімічні лексичні повтори, за допомогою яких йому вдається імпровізувати, не відриваючись від заданої теми. Яскравим прикладом може бути використання відносного прикметника *great* і його синонімів при змалюванні Гетсбі та його оточення. Таким чином відбувається семантизація власного імені головного героя, потяг якого до витонченого аристократизму обернувся лише любов'ю до помпезної, вульгарної краси: *If he'd lived, he'd been a great man* [9, с. 168]; *Gatsby's enormous garden (house)* [9, с. 42, 90]; *Gatsby's gorgeous (splendid) car* [9, с. 66, 71]. Використання синонімів прикметника *great* в екстраполяції на речі, що оточують Гетсбі, сприяє стилістично-семантичному виділенню, підкресленню образу головного героя.

Для ритмізації прози С. Фіцджеральд оперує у своїх оповідних пасажах граматичними повторами, вираженими дієсловами (*The lady thought about the doll's house, for she had been poor and had never had one as a child, the man thought how he had almost a million dollars and the little girl thought about the old things on the dingy street they had left behind* [8, с. 52]) або прислівниками (...*she had become too settled in her ways, too placid, too content, too anaemic in her excitements, and too sober in her taste* [8, с. 125]), що сприяє посиленню експресивності оповіді.

Не менш важливу роль у С. Фіцджеральда відіграють синтаксичні повтори, зокрема полісиндетони, тобто повторення службових елементів для зв'язку між однорідними членами, що призводить до функціонального збою синтаксичного ритму і, як результат, до виразності й підсилення впливу на читача: *Then it was all dark, and his white crib and the dim faces that moved above him, and the warm sweet aroma of the milk, faded out altogether from his mind* [8, с. 131].

Структурна й змістовна єдність оповіді досягається композиційними повторами, зокрема анадіпложисом і анепіфорою. Анадіпложис (повторення останнього слова або групи слів одного речення на початку наступного) сприяє в ідіодискурсі С. Фіцджеральда встановленню логічного зв'язку між зображуваними подіями, допомагає передати емоційний підтекст і наголосити на певній події (*Benjamin was a baby, and a baby he should remain* [8, с. 119]). Важливу композиційну роль у С. Фіцджеральда виконує анепіфора, яка зв'язує повтором окремих слів чи словосполучень початок і кінець речення чи абзацу [1, с. 260], тим самим сигналізуючи завершеність думки (кільцевий повтор). Пор.: *There were no troublesome memories in his childish sleep; no token came to him of his brave days at college, of the glittering years when he flustered the hearts of many girls ... When the sun went his eyes were sleepy – there were no dreams, no dreams to haunt him* [8, с. 130].

У мовленні персонажів С. Фіцджеральда переважають повтори простих речень – розповідних (*That's nothing. That's nothing at all ...* [8, с. 89]), спонукальних (*Keep it on! Keep it on!* [8, с. 117]), окличних (*Clank! Clank! Clank!* [8, с. 116]), використання яких сприяє активізації суб'єктивно-модального компонента висловлювання, зумовленого його інтратекстовими зв'язками. Будучи одним із засобів імітації усної розмовної мови, її спонтанності та засобом експресії, який передає зростаючу інтенсивність почуттів, повтори в діалогах мають зазвичай декілька функцій: акценту-

вання на певній ролі характеру, унаочнення поточного психічного стану та емоційно-експресивну реакцію на репліку співрозмовника. Зокрема, повтор окличних речень у *Keep it on! Keep it on!* [8, с. 117] передає знервованість героя. Повтор у С. Фіцджеральда – це гнучка стилістична фігура, що використовується в контекстах найрізноманітнішої тональності, часто в поєднанні з іншими експресивними засобами, зокрема, градацією та приєднанням, які підсилюють емоційно-експресивне звучання тексту. Наприклад, у реченні *Get out. Get out of college and get out of town* [8, с. 122] повтор у поєднанні з градацією допомагає передати емоційний стан героя.

Повтори, якими С. Фіцджеральд оперує в оповідних пасажах і в мовленні персонажів, є художньо виправданими. Вони сприяють отриманню більш повної естетично значущої інформації, слугують засобом логічного зв'язку між реченнями та підсилюють емоційно-експресивне звучання тексту.

Висновки. Засоби граматико-стилістичного аранжування художнього простору в ідіодискурсі С. Фіцджеральда свідчать про багатоплановість світу письменника, про його прагнення до ґрунтовного психологічного опису та здатність створювати спокійну аргументовану оповідь (завдяки наявності парцеляції, прагматичних вставок), яка є водночас емоційно напруженою, внутрішньо насиченою (завдяки використанню повторів та апозіопезису).

Глибокий психологізм і джазовість стають визначальними рисами творчого кредо С. Фіцджеральда, слугуючи основою для побудови художнього простору його ідіодискурсу. Він використовує різноманітні граматико-стилістичні засоби, проте до базових належать парцеляція, апікація, апозіопезис, повтори, призначення яких полягає не тільки в певним чином акцентованій передачі квантів інформації, а й у реалізації структурної й змістовної єдності художнього простору, у ритмізації прози, у відображенні подвійного бачення письменником дійсності, зумовленого суспільно-політичними суперечностями «віку джазу».

Перспектива подальших досліджень полягає в екстраполяції положень і постулатів лінгвопоетики на вивчення композиційно-мовленнєвої організації текстової матерії ідіодискурсу С. Фіцджеральда.

Джерела та література

1. Ачилова В. П. Парцеляція як один із прийомів експресивного синтаксису / В. П. Ачилова // Учені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. – Сімферополь : Вид-во ТНУ ім. В.І. Вернадського, 2011. – Т. 24 (63), №1 Ч.2. – С. 25–31.
2. Бойко Ю.П. Вживання підрядних речень у текстах різних функціональних стилів (на матеріалах англійської прози та публіцистики) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Бойко Ю. П. – Одеса, 2002. – 20 с.
3. Коростова С. В. К вопросу об эмотивности художественного текста / С. В. Коростова // Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК / под ред. проф. Г. Н. Манаенко. – Ставрополь : Изд-во СКФУ, 2013. – Вып. 11. – С. 102–111.
4. Кострова О. А. Экспрессивный синтаксис современного немецкого языка : [учеб. пособие] / О. А. Кострова. – М. : Флинта: 2004. – 240 с.
5. Кулашвили В. К. Ф. С. Фицджеральд и американский литературный процесс 20-30-х годов XX в. / В. К. Кулашвили. – К. : Наук. думка, 1983. – 239 с.
6. Соколова І. В. Прагматико-комунікативні характеристики категорії повтору в текстах-анонсах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. В. Соколова. – Х., 2002. – 21 с.
7. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода / Я. И. Рецкер. – М. : Р. Валент, 2004. – 240 с.
8. Fitzgerald F. S. Tales of the Jazz Age / F. S. Fitzgerald. – London : CRW Publishing Limited, 2012. – 368 p.
9. Fitzgerald F. S. The Great Gatsby: [novel] / F. S. Fitzgerald. – England : Macmillan Publishers Limited, 2005. – 193 p.
10. Ohmann R. Prolegomena to the Analysis of Prose Style / R. Ohmann. – N.Y. : Columbia University Press, 1959. – P. 82.

Ходос Ирина. Грамматико-стилистические особенности идиодискурса С. Фицджеральда. В статье представлены базовые средства грамматико-стилистической аранжировки художественного пространства в идиодискурсе С. Фицджеральда. Установлено, что специфика построения предложений у писателя достигается за счет простых, осложненных причастными и абсолютными оборотами, а также сложноподчиненных предложений. Обосновано, что определяющими чертами творческого наследия С. Фицджеральда являются

глубокий психологізм и джазовость, которые служат основой построения художественного пространства его идиодискурса. Писатель использует различные грамматико-стилистические средства, но к базовым относятся парцелляция, аппликация, апозиопезис и повторы, предназначение которых заключается в акцентированной передаче кванта информации, в реализации структурного и содержательного единства, в ритмизации прозы, в отображении двойного видения писателя, обусловленного трагическим противоречием «века джаза».

Ключевые слова: грамматико-стилистические средства, идиодискурс, апозиопезис, аппликация, парцелляция, повторы.

Khodos Iryna. Grammatical Stylistic Peculiarities of S. Fitzgerald's idiodiscourse. The article provides basic means of grammatical stylistic arrangement of S. Fitzgerald's idiodiscourse, paying special attention to their role in conveying the author's main ideas and creating the aesthetic effect. It was ascertained that peculiarity of the author's sentence structure is obtained due to the use of simple, which include participial and absolute constructions, and complex sentences, mainly with time and place clauses. It was established that the key features of S. Fitzgerald's idiodiscourse are deep psychological analysis and jazz, which serve as a basis for constructing artistic space of S. Fitzgerald's idiodiscourse. The writes employs various grammatical stylistic means but the basic are parceling, application, aposiopesis and repetition, due to which accentuated transmission of information, realization of structural and content unity, creation of rhythm and representation of the author's dual view are possible.

Key words: grammatical stylistic means, idiodiscourse, aposiopesis, application, parceling, repetition.

Стаття надійшла до редколегії
19.03.2014 р.

УДК 81' 42.

Анатолій Худолій

Лінгвістичні особливості політичних текстів

Розглянуто особливості політичних промов, які виголошували американські президенти. Описано функції політичних промов. Висвітлено комунікативно-прагматичну спрямованість риторики американських президентів. Описано базові поняття, виявлені в промовах президентів.

Ключові слова: політична промова, текст, функція, комунікація, оцінка, маніпуляція.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах ключової ролі США набуває актуальності дослідження чинників, що сприяють формуванню політики Вашингтону, серед яких вагому роль відіграють промови американських політиків, що супроводжують внутрішньо- та зовнішньо-політичний курс Сполучених Штатів Америки.

Питання впливу політичних текстів на свідомість виборців, їхнє мислення та поведінку залишилося осторонь наукових досліджень, що створює сприятливий ґрунт для лінгвістичних і політологічних розвідок.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Підхід до оцінки промов американських лідерів передбачає аналіз різних аспектів політичної комунікації. Лінгвістичний аналіз політичного дискурсу американських президентів здійснила О. С. Фоменко [6]. Національно-культурну специфіку дискурсу вивчав П. М. Донець [3]. І. В. Андрусяк аналізувала лексику політичної коректності, зокрема номінативний та прагматичний аспекти [1]. Н. М. Миронова акцентувала увагу на оцінному складнику в політичних промовах [4]. К. С. Серажим узагальнила наявні підходи до дискурсу, зосередивши увагу на соціолінгвальних особливостях дискурсу [5]. А. П. Чудінов присвятив низку праць новому напрямку лінгвістики – політичній лінгвістиці, в якій аналізує політичні промови, використовуючи ширший комунікативний підхід [7]. О. І. Шейгал вивчала жанрові особливості політичних текстів [8]. Прагматико-функціональні особливості політичного дискурсу США та України вивчала І. С. Бутова [2]. Численний науковий доробок українських та російських вчених